

ประกาศสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

เรื่อง มาตรฐานอาชีพในสาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ สำหรับอาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ

พ.ศ. ๒๕๕๙

โดยที่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้กำหนดมาตรฐานอาชีพในสาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ สำหรับอาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งบุคคลในสาขาวิชาชีพที่จะได้รับการรับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ แต่ละชั้นได้ต้องมีมาตรฐานอาชีพเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และความสามารถในลักษณะงานตามที่สถาบันกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๕๒ วรรคสอง แห่งข้อบังคับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้คุณวุฒิวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้คุณวุฒิวิชาชีพ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๗ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) จึงออกประกาศเพื่อกำหนดมาตรฐานอาชีพ แต่ละชั้นตามที่กำหนดสาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ สำหรับอาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุว่าต้องมีมาตรฐานอาชีพ เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และความสามารถในลักษณะงานที่จะได้รับการรับรองสมรรถนะของบุคคล ตามมาตรฐานอาชีพไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เรื่อง มาตรฐานอาชีพ ในสาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ สำหรับอาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๕๙”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๓ มาตรฐานอาชีพในสาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ ตามประกาศนี้เป็นการกำหนดมาตรฐาน เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และความสามารถในลักษณะงานสำหรับอาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ โดยสถาบันจะรับรอง คุณวุฒิวิชาชีพ ชั้น ๑ ชั้น ๒ ชั้น ๓ และชั้น ๔

ข้อ ๔ การดำเนินการทดสอบมาตรฐานอาชีพเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และความสามารถ ในการประกอบอาชีพในลักษณะงานในสาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ สำหรับอาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ ตามที่กำหนด ในหมวด ๒ สถาบันจะจัดเตรียมคู่มือเพื่อใช้สำหรับการทดสอบสมรรถนะของบุคคลที่มาขอรับการทดสอบ ความรู้ ทักษะ และความสามารถในสาขาวิชาชีพดังกล่าว

บุคคลจะได้รับคุณวุฒิวิชาชีพในสาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ สำหรับอาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ ในระดับชั้นตามมาตรฐานอาชีพที่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) กำหนดให้แก่บุคคลตามข้อ ๓ แห่งข้อบังคับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้ คุณวุฒิวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๗ และต้องมีคุณสมบัติทั่วไปตามที่กำหนดในข้อ ๕๑ แห่งข้อบังคับดังกล่าวด้วย

การให้คุณวุฒิวิชาชีพในระดับขั้นตามอาชีพในสาขานี้ ผู้ประสงค์จะได้รับคุณวุฒิในอาชีวดังกล่าว ต้องเข้ารับการทดสอบสมรรถนะและผ่านการทดสอบสมรรถนะตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในสาขาอาชีพนี้

หมวด ๒

มาตรฐานอาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ

ข้อ ๕ อาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ คุณวุฒิวิชาชีพ ชั้น ๑ ผู้มีทักษะเบื้องต้น มีทักษะระดับฝีมือ และเทคนิคในการแก้ปัญหาพื้นฐานในการปฏิบัติงานได้อย่างจำกัด และเป็นผู้ที่มีสมรรถนะในการระบุ รายละเอียดด้านโภชนาการ ด้านกิจกรรมประจำวัน ด้านการทำความสะอาด ด้านการดูแลสิ่งแวดล้อม และบทบาทหน้าที่การดูแลของผู้สูงอายุ เป็นผู้ที่มีสมรรถนะในงานด้านการดูแลร่างกายและจิตใจในระดับที่ ๑ ด้านสังคม ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และบทบาทจรรยาบรรณของผู้ดูแลผู้สูงอายุด้วยบริการที่ดี โดยประเมิน คุณวุฒิวิชาชีพตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องมีคุณสมบัติและประสบการณ์ ดังต่อไปนี้

(๑.๑) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์

(๑.๒) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่อง ในศีลธรรมอันดี และไม่มีประวัติ การกระทำผิดที่เป็นอันตรายต่อผู้สูงอายุและบุคคลรอบข้าง รวมถึงไม่ละเมิดสิทธิผู้สูงอายุ

(๑.๓) มีใบรับรองแพทย์ระบุว่ามีความแข็งแรงไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบและไม่เป็นผู้ติดสารเสพติดโดยมีผลการตรวจร่างกายไม่เกินสามเดือน

(๑.๔) มีความรู้และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุ ได้แก่ มีประสบการณ์ในการดูแลผู้สูงอายุ ไม่น้อยกว่า ๑ ปี โดยมีหนังสือรับรองจากโรงเรียน สถาบัน หรือสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง และผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุที่จัดโดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หรือโรงเรียนเอกชน ที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ หรือได้รับการฝึกอบรมจากผู้ได้รับการรับรองมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ซึ่งมีประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุ อย่างน้อย ๒ ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุที่จัดโดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หรือโรงเรียนเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการตามหลักสูตรที่กำหนด

(๒) ผ่านการประเมินหน่วยสมรรถนะของคุณวุฒิวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

(๒.๑) ดูแลด้านโภชนาการของผู้สูงอายุอย่างถูกสุขลักษณะอนามัย

(๒.๒) ดูแลทำความสะอาดผู้สูงอายุอย่างถูกสุขลักษณะอนามัย

(๒.๓) จัดเตรียมยาให้ผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

(๒.๔) ปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่การดูแลผู้สูงอายุอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

(๒.๕) ปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณของการดูแลผู้สูงอายุ

ข้อ ๖ อาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ คุณวุฒิวิชาชีพ ชั้น ๒ ผู้มีทักษะฝีมือ มีทักษะระดับฝีมือ และเทคนิคในการสามารถแก้ปัญหาพื้นฐานที่พบเป็นประจำโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี เครื่องมือ และข้อมูลพื้นฐานได้

และเป็นผู้ที่มีสมรรถนะในการดำเนินการตามกระบวนการความปลอดภัยและสุขภาพในการทำงาน เพื่อช่วยสนับสนุนขั้นตอนที่นอกเหนือจากการปฏิบัติงานในขั้นต้น โดยประเมินคุณวุฒิวิชาชีพตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องมีคุณสมบัติและประสบการณ์ ดังต่อไปนี้

(๑.๑) เป็นผู้ผ่านการประเมินเพื่อเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพระดับ ๑ หรือได้ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุที่ครอบคลุมเนื้อหาและองค์ความรู้ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจัดโดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหรือโรงเรียนเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

(๑.๒) ผ่านการอบรมฟื้นฟูด้านการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านระหว่างปฏิบัติงานอย่างน้อยทุก ๒ ปี ตามที่หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่ดำเนินกิจการด้านผู้ดูแลผู้สูงอายุเป็นผู้จัดอบรม

(๑.๓) ได้รับการฝึกอบรมจากผู้ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ซึ่งมีประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุอย่างน้อย ๒ ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุที่จัดโดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหรือโรงเรียนเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการตามหลักสูตรที่กำหนด

(๒) ผ่านการประเมินหน่วยสมรรถนะของคุณวุฒิวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

(๒.๑) คัดเลือกอาหารสำหรับผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม

(๒.๒) ดูแลทำความสะอาดผู้สูงอายุอย่างถูกสุขลักษณะอนามัย

(๒.๓) ส่งเสริมด้านการออกกำลังกายและด้านจิตใจของผู้สูงอายุอย่างถูกต้องและเหมาะสม

(๒.๔) จัดเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับผู้สูงอายุไว้อย่างถูกสุขลักษณะอนามัย และมีมาตรฐานตามที่กำหนด

ข้อ ๗ อาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ คุณวุฒิวิชาชีพ ชั้น ๓ ผู้มีทักษะเฉพาะทาง มีทักษะระดับฝีมือ และเทคนิคในการมีกระบวนการคิดและปฏิบัติที่หลากหลาย สามารถแก้ปัญหาทางเทคนิคควบคู่กับการใช้คู่มือ และเป็นผู้ที่มีสมรรถนะในการสังเกตการณ์ทำงานได้ เพื่อชี้แจงให้ปรับปรุงแก้ไขได้ โดยประเมินคุณวุฒิวิชาชีพตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องมีคุณสมบัติและประสบการณ์ ดังต่อไปนี้

(๑.๑) เป็นผู้ผ่านการประเมินเพื่อเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพระดับ ๒ หรือได้ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุที่ครอบคลุมเนื้อหาและองค์ความรู้ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจัดโดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหรือโรงเรียนเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

(๑.๒) ได้รับการฝึกอบรมในด้านการดูแลผู้สูงอายุเฉพาะทาง จากหน่วยงานที่ให้การศึกษาหรือทำงานด้านผู้สูงอายุโดยเฉพาะ

(๒) ผ่านการประเมินหน่วยสมรรถนะของคุณวุฒิวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

(๒.๑) ดูแลป้องกันสภาวะแทรกซ้อนของผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

(๒.๒) ส่งเสริมการกระตุ้นและฟื้นฟูผู้สูงอายุโดยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสม

(๒.๓) ปฏิบัติดูแลด้านการให้อาหารทางสาย Tube feeding ให้กับผู้สูงอายุโดยวิธีการที่ถูกต้องและปลอดภัย

ข้อ ๘ อาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ คุณวุฒิวิชาชีพ ชั้น ๔ ผู้ชำนาญการในอาชีพ มีทักษะระดับฝีมือและเทคนิคในการมีกระบวนการคิดและปฏิบัติที่หลากหลาย สามารถแก้ปัญหาทางเทคนิคควบคู่กับการใช้เครื่องมือที่สามารถที่จะควบคุมการปฏิบัติงานเพื่อหาข้อสรุปได้ โดยประเมินคุณวุฒิวิชาชีพตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องมีคุณสมบัติและประสบการณ์ ดังต่อไปนี้

(๑.๑) เป็นผู้ผ่านการประเมินเพื่อเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพระดับ ๓ หรือปฏิบัติงานดูแลผู้สูงอายุตามหลักการดูแลที่ถูกต้องอย่างน้อย ๔ ปีขึ้นไป

(๑.๒) ได้รับการฝึกอบรมจากผู้ที่ได้รับการรับรองจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพและมีประสบการณ์ดูแลผู้สูงอายุอย่างน้อย ๔ ปีขึ้นไป หรือเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ ที่จัดโดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหรือโรงเรียนเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการและปฏิบัติงานด้านการดูแลผู้สูงอายุอย่างน้อย ๔ ปีขึ้นไป

(๑.๓) ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุที่ครอบคลุมเนื้อหาและองค์ความรู้ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจัดโดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหรือโรงเรียนเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

(๒) ผ่านการประเมินหน่วยสมรรถนะของคุณวุฒิวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

(๒.๑) ประเมินสภาวะทางอารมณ์ของผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒.๒) ส่งเสริมผู้สูงอายุให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม

(๒.๓) ป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒.๔) ดูแลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของผู้สูงอายุได้อย่างถูกสุขลักษณะ

(๒.๕) เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับครอบครัวและดูแลผู้สูงอายุเมื่อเกิดสถานะฉุกเฉินได้อย่างถูกต้อง

(๒.๖) ประเมินสภาพทางกายและจิตใจของผู้สูงอายุพร้อมรายงานผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๙ ผู้ซึ่งผ่านการอบรมและทดสอบมาตรฐานอาชีพเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และความสามารถในการประกอบอาชีพตามคู่มือการประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในสาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ สำหรับอาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าผู้นั้นผ่านการอบรมและทดสอบมาตรฐานอาชีพตามประกาศนี้ และให้มีสิทธิได้รับคุณวุฒิวิชาชีพในชั้นตามที่กำหนดในประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

วีระชัย ศรีขจร

ผู้อำนวยการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ